

Høringsnotat om Forslag til lov om et nationalt naturfagscenter

1. Indledning

Et udkast til forslag til lov om et nationalt naturfagscenter har i perioden fra den 22. juni 2018 til den 27. august 2018 været i ekstern høring hos 190 myndigheder og organisationer. Udkastet er også offentliggjort på Høringsportalen.

Der er modtaget høringssvar fra 40 af de hørte myndigheder og organisationer, heraf tre fælles høringssvar fra flere høringssparter. 16 høringssvar indeholder bemærkninger til lovudkastet. En oversigt med angivelse af, hvem der har afgivet høringssvar, er vedlagt.

Det er alene de væsentligste bemærkninger fra høringssvarene, der er medtaget i notatet.

2. Sammenfatning om ændring i lovforslaget i forhold til høringsudkastet

De indkomne høringssvar har givet anledning til følgende ændringer i lovudkastet:

- De almindelige bemærkninger er justeret, så Teknologipagt og et generelt samfundsmæssigt fokus på STEM-området kommer til at fremgå.
- I de almindelige bemærkninger er tilføjet dagtilbud som en mulig supplerende målgruppe.
- I bemærkningerne er præciseret, at centeret har til opgave at fremme alle elevers, uanset køn, interesse for naturfag og naturvidenskab.
- I bemærkningerne er præciseret, at centeret fortsat har en understøttende rolle i forhold til at fremme naturvidenskab som en del af børns og unges dannelse samt styrke talentudviklingen.
- I bemærkningerne er præciseret, at der ved udpegningen lægges vægt på, at bestyrelsen repræsenterer alle led i uddannelseskæden samt arbejdsmarkedet, som er aftagere af unge uddannet inden for naturvidenskab.
- I bemærkningerne er præciseret en henvisning til Rigsrevisorloven.

Der er herudover foretaget ændringer af sproglig og lovteknisk karakter.

3. Generelle bemærkninger til lovudkastet

Overordnet set er foreninger og organisationer for skoler, ungdomsuddannelser, videregående uddannelser, pædagogisk personale, naturfaglige områder, menneskerettigheder mv. positive over for den foreslåede opdatering og ajourføring af lovgrundlaget for det nationale naturfagscenter.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier ser gerne, at ministeriet i det videre arbejde har et særligt fokus på erhvervsuddannelserne.

KL har i et foreløbigt svar anført, at lovudkastet i højere grad bør sikre en systematisk vidensdeling af den udviklede og indsamlede viden om naturvidenskab til alle landets kommuner.

Ungdomsskoleforeningen bemærker, at foreningen opfatter lovforslagets anvendelse af betegnelsen ”grundskole” fremfor ”folkeskole” som en anerkendelse af de kommunale ungdomsskolars interesse i at fremme naturvidenskabsstrategien. Ungdomsskoleforeningen fremhæver endvidere, at foreningen allerede er i dialog med Astra og Velux Foundations om mulige samarbejdsflader.

Skolelederforeningen har gerne set, at regeringens Nationale Naturvidenskabsstrategi udover at etablering af et nationalt naturfagscenter også indeholdt tilførsel af økonomiske ressourcer til udmøntningen til folkeskolerne, herunder til kompetenceudvikling af medarbejdere og udbygning af faglokaler og udstyr. Endvidere ser Skolelederforeningen gerne, at lignende centre oprettes inden for andre fag og områder, fx inden for dansk, sprogfagene og kreative fag.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Undervisningsministeriet noterer sig den positive modtagelse af lovforslaget.

Hensigten med lovforslaget er at foretage en opdatering og ajourføring af lovgrundlaget for det nationale naturfagscenter, herunder dets virke og funktion. Formålet hermed er at sikre, at centeret endnu bedre skal kunne håndtere aktuelle og fremtidige udfordringer inden for undervisning i naturfag og naturvidenskab.

Centeret har fortsat til formål at styrke kvaliteten af undervisning i naturfag og naturvidenskab samt fremme interessen for og rekrutteringen til uddannelse og beskæftigelse inden for naturvidenskab. Centeret vil derfor fortsat have en understøttende rolle i forhold til at fremme naturvidenskab som en del af børns og unges dannelse.

Undervisningsministeriet er således enig i, at det er væsentligt med fokus på langs af uddannelsessystemet og dermed også på ungdomsuddannelserne, herunder de erhvervsrettede. Dette er også afspejlet i lovforslaget.

Centeret skal endvidere fortsat bidrage til at styrke vidensgrundlaget for fornyelse og udvikling af undervisning i naturfag og naturvidenskab. Det fremgår som en central del af lovforslaget, at centeret skal indsamle og formidle viden inden for undervisning i naturfag og naturvidenskab. Det er derfor centralt, at viden om den gode naturfagsundervisning skal formidles til skoler i landets kommuner.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring af lovforslaget.

4. Bemærkninger til lovudkastets enkeltelementer

4.1. Centerets formål og opgaver (lovudkastets kapitel 1)

Danske Professionshøjskoler og FOA ser gerne, at lovforslaget også omfatter dagtilbudsområdet.

Danske Professionshøjskoler anbefaler, at genstandsfeltet for centerets vidensgrundlag suppleres med læreplaner i dagtilbuddet, der ligeledes har fokus på naturfaglig dannelse og læring. Endvidere ser foreningen gerne, at pædagogprofessionen blive mere tydelig i centerets opgaver.

FOA fremhæver, at den seneste ændring af dagtilbudsloven indeholder bestemmelser om bl.a. en styrket pædagogisk læreplan, der gælder for alle danske dagtilbud, og hvor der er krav om, at der skal arbejdes med natur, udeliv og science i dagtilbud. FOA har derfor set den nationale naturfagsstrategi og den understøttende lovgivning som en mulighed for at styrke naturfagligheden i dagtilbuddene.

BUPL foreslår, at der i lovudkastets kapitel 1 tilføjes, at centeret også udvikler pædagogikken som del af at styrke kvaliteten af undervisningen, og at centeret skal kunne bidrage til at motivere alle børn og unge i grundskolen og vil formidle viden til hele grundskolen.

Danske SOSU-skoler og B-SOSU foreslår, at lovudkastets § 2 specificeres, så centerets opgaver også omfatter et særligt fokus på ungdomsuddannelser, herunder de grundlæggende erhvervsuddannelser.

DI foreslår ændring af lovudkastets § 1, stk. 2, så ”beskæftigelse” udgår, idet DI er af den opfattelse, at centeret med nuværende kompetencesammensætning ikke vil kunne ”understøtte rekruttering til beskæftigelse inden for naturvidenskab”, og at centerets talentarbejde skal fremgå af formålsbestemmelsen.

Ingeniørforeningen (IDA) anfører, at det er vigtigt for foreningen at styrke interessen for de naturfaglige fag blandt børn og unge. Det er vigtigt for IDA, at Astra også arbejder med teknologi og anvendt naturvidenskab og matematik. Da dette er med til at skabe interessen for naturfagene blandt eleverne i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne og derved får flere unge til at vælge en videregående STEM uddannelse.

Danmarks Vejlederforening foreslår, at der i de almindelige bemærkninger, afsnit 3.1.3, om centerets formål tilføjes, at centerets formål om at fremme alle elevers interesse for naturfag og naturvidenskab på tværs af køn.

Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV), Astra, Naturvidenskabernes Hus og Skoleledereforeningen ser gerne, at STEM-begrebet fremstår tydeligere som en del af centerets navn (fx nationalt Science-center), formål og opgaver, og at centeret er et STEM-center på linje med tilsvarende centre i udlandet. Der fremhæves i den forbindelse, at naturfag og naturvidenskab både i en undervisningskontekst og i professionel praksis, ikke kan tænkes uafhængigt af de andre elementer i STEM-begrebet, fx er ”teknologi” et integreret element i natur/teknologi-faget i grundskolens mellemtrin.

DI og Naturvidenskabernes Hus foreslår, at Teknologipagten bliver afspejlet i centerets formål.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Det følger af lovforslagets § 2, stk. 1, at centeret får til opgave at udvikle, indsamle og formidle viden om undervisning i naturfag og naturvidenskab. Heri ligger tillige talentudvikling i grundskolen og ungdomsuddannelserne.

Ministeriet bemærker, at ungdomsuddannelserne, herunder de grundlæggende erhvervsuddannelser, og dermed også uddannelser, hvor arbejdsmarkedet er direkte aftagere, indgår i lovforslaget på lige fod med grundskolen.

Dagtilbud er derimod ikke omfattet af centerets opgavevaretagelse. Ministeriet er enig i, at det vil være hensigtsmæssigt, at centeret i relevant omfang bidrager hertil i deres virke i tilfælde, hvor det ligger i forlængelse af centerets formål og øvrige indsatser. Ministeriet kan endvidere tilslutte sig, at centeret har til opgave at fremme alle elevers, uanset køn, interesse for naturfag og naturvidenskab.

Der er om centerets fagområder i lovbemærkningerne anført, at naturfag er den alment anvendte betegnelse for naturfaglige fag i grundskolen, mens der i ungdomsuddannelserne anvendes betegnelsen naturvidenskabelige fag. Betegnelsen naturfag og naturvidenskab favner de naturfaglige og naturvidenskabelige fag i grundskolen og ungdomsuddannelser med en åbenhed over for tilgrænsende fagområder, særligt teknologi og anvendt naturvidenskab samt matematik, samt over tid at kunne inddrage nye fagområder, der er relevante i sammenhæng med naturfag og naturvidenskab. Naturvidenskab referer desuden mere bredt til naturvidenskabelig forskning, dvs. videnskab der har naturen som genstandsfelt og forskningsområde, som også påvirker undervisning i naturfag og naturvidenskab i grundskolen og ungdomsuddannelserne, herunder grundlæggende naturvidenskabelige metoder samt forskningsmæssige erkendelser.

Centerets virke omfatter således også tilgrænsende fagområder, herunder teknologi og anvendt naturvidenskab og matematik. Det bemærkes samtidig, at teknologi og matematik er fagområder, som også har væsentlige relationer til andre fagområder, og derfor anses det ikke for hensigtsmæssigt alene at placere teknologi og matematik i relation til undervisning i naturfag og naturvidenskab.

Et væsentligt formål med lovforslaget er at sikre, at centeret endnu bedre skal kunne håndtere aktuelle og fremtidige udfordringer inden for undervisning i naturfag og naturvidenskab. En omtale af Teknologipagt eller en aktuel begrebsanvendelse med sammenstilling af naturfag/naturvidenskab med teknologi, engineering og matematik (STEM) vil ikke være hensigtsmæssigt i forhold til at sikre den ønskede fleksibilitet i lovgivningen over tid. Ministeriet deler opfattelsen af, at Teknologipagt og et generelt samfundsmæssigt fokus på STEM-området også kan have indflydelse på naturfagscenterets virke ligesom fagelementerne, der inkluderes i STEM-begrebet, i nogen udstrækning kan indgå en samlet tilgang til undervisningen her indenfor. Ministeriet bemærker, at teknologi og matematik er omtalt i lovforslagets bemærkninger og kan indgå i centerets virke, hvor det vurderes fagligt hensigtsmæssigt i sammenhæng til undervisning i naturfag og naturvidenskab. Desuden bemærker ministeriet, at fx Norge, som anses for at være foregangsland i forhold til faglige videncentre inden for undervisning, tilsvarende har et naturfagscenter samt desuden også et matematikcenter.

Lovforslagets almindelige bemærkninger er justeret, så Teknologipagt og et generelt samfundsmæssigt fokus på STEM-området kommer til at fremgå tydeligt, men uden at lovteksten ændres for fortsat at sikre fleksibilitet i loven.

Endvidere er der i lovforslagets almindelige bemærkninger tilføjet dagtilbud som en mulig supplerende målgruppe, som naturfagscenteret kan inddrage i deres virke i tilfælde, hvor det ligger i forlængelse af formålet og øvrige indsatser. Dette gælder ligeledes for pædagoguddannelse.

Derudover er det i de almindelige bemærkninger og i de specielle bemærkninger til § 1, stk. 2, præciseret, at centeret har til opgave at fremme alle elevers, uanset køn, interesse for naturfag og naturvidenskab, og at centeret fortsat har en understøttende rolle i forhold til at fremme naturvidenskab som en del af børns og unges dannelse, samt styrke talentudviklingen.

4.2. Centerets styrelse (lovudkastets kapitel 2)

Danske Gymnasier fremhæver, at foreningen er repræsenteret i den nuværende bestyrelse for Astra, og at foreningen ser frem til ligeledes at være repræsenteret i det kommende nationale naturfagscenters bestyrelse.

Danske SOSU-skoler og B-SOSU foreslår, at lovudkastets § 3, der fastlægger centerbestyrelsens sammensætning, afspejler den brede brugerkreds, dvs. såvel de almene som de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.

Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV) ser gerne, at naturvidenskabelig og teknologisk dannelse får en mere fremtrædende plads i beskrivelsen af centerets virke. ATV foreslår derfor, at lovudkastets § 3, stk. 1, ændres, så at Erhvervsministeriet gives mulighed for at udpege et medlem af centerbestyrelsen, og at Undervisningsministeriet herefter udpeger op til 4 bestyrelsesmedlemmer, hvorved det skal indikere erhvervslivets involvering på området på samme måde som i Teknologipagten.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Det fremgår af lovforslagets § 3, stk. 1, at centerbestyrelsens medlemmer udpeges i deres personlige egenskab.

Undervisningsministeriet er enig i, at medlemmerne af bestyrelsen skal besidde høj faglighed i forhold til centerets opgaver.

Det er derfor i de specielle bemærkninger til § 3, stk. 1, præciseret, at der ved udpegningen lægges vægt på, at bestyrelsen repræsenterer alle led i uddannelseskæden samt arbejdsmarkedet, som er aftagere af unge uddannet inden for naturvidenskab.